

فرم طرح دوره دوس نظری و علمی

(Course Plan)

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران

دانشگاه: پزشکی گروه آموزشی: گروه فارماکولوژی و علوم تشریح نام درس: مقدمات علوم تشریح نیمسال اول ۱۴۰۴-

۱۴۰۳

نام و شماره درس: مقدمات علوم تشریح ۱۱۱۰۱۱-۱۱۱۰۱۲	رشته و مقطع تحصیلی: دکتری پزشکی عمومی
روز و ساعت برگزاری: دوشنبه، سه شنبه ساعت ۱۲-۱۰	محل برگزاری: دانشکده پزشکی
تعداد و نوع واحد (نظری/عملی): ۲/۵ واحد (۲/۳ واحد نظری ۰/۲ واحد عملی)	
دروس پیش نیاز: ندارد	
نام مدرسین: خانم دکتر زینت سرگزی - خانم دکتر فاطمه رحیمی عنبرکه	نام مسئول درس: خانم دکتر زینت سرگزی
آدرس دفتر: پردیس-دانشکده پزشکی-طبقه سوم	تلفن و روزهای تماس: همه روزه آدرس Email: Rahimif2@nums.ac.ir zinatsargazi@yahoo.com

هدف/اهداف کلی درس در ابعاد دانشی، نگرشی و مهارتی:

- هدف از این دوره، آشنایی با تاریخچه آناتومی، آموزش اصول و چگونگی نام گذاری های آناتومیکی ساختارهای عمومی بدن شامل دستگاه اسکلتی، عضلانی و عصبی و شناخت موقعیت اعضای مهم و دستگاه های بدن و ارتباط نسبی بین آنها می باشد.
- آشنایی با روش های مطالعات میکروسکوپی، تهیه و مشاهده لام های بافت شناسی و شناخت انواع سلول و بافت های عمومی شامل بافت پوششی، عضلانی و همبند (همراه با مشتقات آن) و چگونگی تشکیل و تکوین جنین و جفت و منشاء رویان شناختی اعضای حیاتی می باشد
- آشنایی با اصول اخلاقی و رعایت کرامت انسانی در علوم تشریح

* اهداف اختصاصی (ویژه) درس در سه حیطه دانشی، نگرشی و مهارتی:

- ۱) فراگیر در مراحل مختلف تدریس جنین شناسی و بافت شناسی عمومی در بحث های گروهی فعالانه شرکت می کند.
- ۲) فراگیر در یادگیری این درس به سایر دانشجویان، تشویق و ترغیب گردد.
- ۳) فراگیر در تمام مراحل مختلف تدریس با حرکات سر و برقراری ارتباط چشمی نسبت به موضوع درس توجه نشان دهد.
- ۴) با اصول اخلاقی حاکم بر حرفه پزشکی و اصول کار با کاداور آشنا باشد.
- ۵) فراگیر خود را نسبت به شرایط برگزاری کلاس و رفتار سایر هم کلاسی ها مسئول بداند.
- ۶) فراگیر مقررات کلاس را رعایت کند.
- ۷) فراگیر به مطالعه هر مبحث قبل از آغاز کلاس علاقه مند شود.
- ۸) فراگیر به نظرات انتقادی دیگران احترام بگذارد.
- ۹) با وضعیت آناتومیکی بدن، صفحات و محورها، اصطلاحات پزشکی (ترمینولوژی) و حرکات بدن آشنا باشد.
- ۱۰) با کلیات دستگاه های بدن شامل استخوان بندی، مفاصل، عضلات، عروق و اعصاب آشنا باشد.
- ۱۱) با مراحل آماده سازی بافتی جهت مطالعه، انواع میکروسکوپ نوری و الکترونی و چگونگی عملکرد آنها آشنا باشد.
- ۱۲) اختصاصات بافت های پوششی، سطوح سلول های پوششی و انواع اتصالات آن را بیان کند.
- ۱۳) با بافت همبندی، انواع آن و ویژگی های آن شامل انواع سلول ها، رشته ها و ماده زمینه آشنا باشد.
- ۱۴) بافت عضله، انواع آن و ویژگی های اختصاصی هر کدام را نام ببرد.
- ۱۵) لایه های مختلف پوست و سلول های تشکیل دهنده آن و ضمایم پوست را بیان توضیح دهد.
- ۱۶) فراگیر قادر باشد با استفاده از میکروسکوپ، انواع بافت ها را تشخیص و توضیح دهد.
- ۱۷) تاریخچه علم جنین شناسی و مقدمات و تعاریف گامتوژنز شامل اسپرماتوژنیزس و اوژنیزس را شرح دهد.
- ۱۸) تخمک گذاری، انتقال گامت، مراحل لقاح و تشکیل زایگوت (هفته اول) را نام ببرد.
- ۱۹) روند تکامل جنین در هفته دوم، هفته سوم و تشکیل پرده های جنینی و ارتباط خونی مادر و جنین را ذکر کند.
- ۲۰) مشتقات لایه های اکتودرم، مزودرم، اندودرم و ستیغ عصبی وقایع مهم دوره فتال (ماه سوم تا زمان تولد) را ذکر کند.
- ۲۱) مراحل تشکیل جفت، پرده های جنینی، دوقلو زایی و ناهنجاری های مادرزادی را نام ببرد.
- ۲۲) باتوجه به زمان تخمک گذاری و تشکیل زایگوت، بتواند زمان مناسب انجام تست های بارداری را تخمین بزند.

* در خصوص اهداف شناختی میتوان از سوالات چندگزینه ای، جورکردنی، صحیح-غلط، تشریحی، کوتاه پاسخ، کامل کردنی،^۱ PMP و KF^۲ استفاده کرد. برای اهداف مهارتی می توان از آزمون های عملی مثل Log Book، OSPE، و پورتفولیو و مشابه آن استفاده کرد، در خصوص اهداف نگرشی می تواند از سوالات در قالب پرسشنامه نظرسنجی یا چک لیست مشاهده عملکرد استفاده کرد.

¹ Patient Management Problem

² Key Feature

³ Objective Structured Practical Examination

جدول زمان بندی ارائه درس: مقدمات علوم تشریح نیمسال اول ۱۴۰۴-۱۴۰۳

ردیف	تاریخ	ساعت	موضوع	مدرس	آمادگی دانشجویان قبل از شروع کلاس
۱	سه شنبه	۱۰-۱۲	آشنایی با وضعیت آناتومیکی بدن، اصطلاحات پزشکی (ترمینولوژی)، اصول کار با کاداور و	خانم دکتر رحیمی عنبرکه	
۲	سه شنبه	۱۰-۱۲	آشنایی با ویژگی ها و ساختارهای عمومی بدن	خانم دکتر رحیمی عنبرکه	مطالعه جلسه قبل
۳	سه شنبه	۱۰-۱۲	تکنیک های بافت شناسی: آشنایی با مراحل آماده سازی بافتی جهت مطالعه، انواع میکروسکوپ نوری و الکترونی	خانم دکتر رحیمی عنبرکه	مطالعه جلسه قبل
۴	سه شنبه	۱۰-۱۲	بافت پوششی (اپیتلیال): آشنایی با بافت پوششی و انواع آن به تفکیک نواحی مختلف بدن. آشنایی با اختصاصات سطوح سلول های پوششی و انواع اتصالات آن.	خانم دکتر رحیمی عنبرکه	مطالعه جلسه قبل
۵	سه شنبه	۱۰-۱۲	بافت پوششی (اپیتلیال): آشنایی با ساختمان و عملکرد غشا پایه. آشنایی با خصوصیات بافت پوششی غددی.	خانم دکتر رحیمی عنبرکه	مطالعه جلسه قبل
۶	سه شنبه	۱۰-۱۲	بافت همبندی: آشنایی با اجزاء اصلی بافت همبند، سلول های بافت همبند و وظایف هر یک	خانم دکتر رحیمی عنبرکه	مطالعه جلسه قبل
۷	سه شنبه	۱۰-۱۲	بافت همبندی: آشنایی با رشته ها و ماده زمینه ای و انواع بافت همبندی به تفکیک نواحی مختلف بدن	خانم دکتر رحیمی عنبرکه	مطالعه جلسه قبل
۸	سه شنبه	۱۰-۱۲	بافت چربی و غضروف: آشنایی با ساختمان میکروسکوپی دو نوع بافت چربی. آشنایی با ویژگی های بافت غضروف و انواع آن و تشکیل و رشد غضروف	خانم دکتر رحیمی عنبرکه	مطالعه جلسه قبل
۹	سه شنبه	۱۰-۱۲	بافت استخوان: آشنایی با ساختمان و عملکرد انواع سلول های استخوانی. آشنایی با اجزاء ماتریکس و انواع استخوان.	خانم دکتر رحیمی عنبرکه	مطالعه جلسه قبل
۱۰	سه شنبه	۱۰-۱۲	بافت عضله: آشنایی با انواع بافت عضلانی، اجزای سلول اسکلتی، قلبی و صاف.	خانم دکتر رحیمی عنبرکه	مطالعه جلسه قبل

جدول زمان بندی ارائه درس: مقدمات علوم تشریح نیمسال اول ۱۴۰۳-۱۴۰۴

ردیف	تاریخ	ساعت	موضوع	مدرس	آمادگی دانشجویان قبل از شروع کلاس
			آشنایی با ساختمان میکروسکوپ الکترونی سلول اسکلتی و صاف و مکانیسم انقباض آن ها		
۱۱	سه شنبه	۱۰-۱۲	پوست: آشنایی با لایه های مختلف پوست و سلول های تشکیل دهنده آن آشنایی با ضمام پوست شامل غدد عرق، ناخن و مو و ساختمان بافتی آن ها	خانم دکتر رحیمی عنبرکه	مطالعه جلسه قبل
آزمون میانترم					
۱۲	دوشنبه		آشنایی با تاریخچه علم جنین شناسی و مقدمات	خانم دکتر سرگزی	
۱۳	دوشنبه	۸-۱۰	جنین شناسی انسانی - گامتوزیز شامل اسپریماتوزیز و اوژنیز	خانم دکتر سرگزی	مطالعه جلسه قبل
۱۴	دوشنبه	۸-۱۰	هفته اول تکوین	خانم دکتر سرگزی	مطالعه جلسه قبل
۱۵	دوشنبه	۸-۱۰	هفته دوم تکامل	خانم دکتر سرگزی	مطالعه جلسه قبل
۱۶	دوشنبه	۸-۱۰	هفته سوم تکامل	خانم دکتر سرگزی	مطالعه جلسه قبل
۱۷	دوشنبه	۸-۱۰	هفته سوم تا هشتم	خانم دکتر سرگزی	مطالعه جلسه قبل
۱۸	دوشنبه	۸-۱۰	دوره فتال	خانم دکتر سرگزی	مطالعه جلسه قبل
۱۹	دوشنبه	۸-۱۰	اصول تراتولوژی و ناهنجاری های مادرزادی- رشد بعد از تولد	خانم دکتر سرگزی	مطالعه جلسه قبل

جدول ۲: زمان بندی ارائه برنامه درس عملی مقدمات علوم تشریح نیمسال اول سال تحصیلی
۱۴۰۳-۱۴۰۴

مدرس	موضوع مبحث عملی	جلسه
خانم دکتر رحیمی عنبرکه	آموزش کار با میکروسکوپ - شناسی و تشخیص انواع بافت اپیتلیال در ارگان های مختلف	۱
خانم دکتر رحیمی عنبرکه	بررسی لام های انواع بافت همبند شامل بافت همبند سست و متراکم - ساختمان میکروسکوپی دو نوع بافت چربی	۲
خانم دکتر رحیمی عنبرکه	تشخیص مقایسه ساختمان میکروسکوپی دو نوع بافت استخوان - تشخیص و مقایسه ساختمان میکروسکوپی سه نوع بافت غضروف	۳
خانم دکتر رحیمی عنبرکه	تشخیص و مقایسه ساختمان میکروسکوپی سه نوع بافت عضله	۴
محل برگزاری کلاس عملی بافت شناسی: دانشکده پزشکی، طبقه سوم، آزمایشگاه بافت شناسی		

منابع اصلی درس (فارسی و لاتین): (عنوان کتاب، نام نویسنده، سال و محل انتشار، نام ناشر، شماره فصول یا صفحات مورد نظر در این درس - در صورتی که مطالعه همه کتاب یا همه مجلدات آن به عنوان منبع ضروری نباشد).

- Anthony L. Mescher. Junqueira's Basic histology. 14th McGraw-Hill Education; Last edit.
- بافت شناسی دکتر سلیمانی راد
- جنین شناسی لانگمن (چاپ جدید)
- اطلس جامع بافت شناسی دیفیوره (چاپ جدید)

منابع فرعی درس:

- ۱- استفاده از انیمیشن های موجود در سایت های مختلف مانند آپارات و یوتیوب
- ۲- استفاده از سایت ها و نرم افزارهای مختلف بافت شناسی مانند E-Histology از دانشگاه علوم پزشکی شیراز
- ۳- <http://medsci.indiana.edu/junqueira/virtual/junqueira.htm>

رویکرد آموزشی: ترکیبی (حضور و مجازی)

روش تدریس:

یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی (رویکرد مجازی)
سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، کوئیز، بحث گروهی و ...)
بصورت نمایشی (با بکار بردن بعضی از مولاژها در تدریس نظری)
ایجاد گروههای همهمه (Buzz group)
استفاده از طوفان مغزی یا بارش افکار (Brain storming)
دانشجو محور (student-centered approach)
تشکیل گروه های کوچک (Small Groups)
مبتنی بر سناریو

وظایف فراگیران:

- حضور کاملاً به موقع در کلاس
- رعایت نظم و احترام کلاس
- مطالعه مباحث هر جلسه قبل از کلاس
- شرکت در کلاس درس و حضور فعال در بحثها
- انجام به موقع تکالیف محوله
- حضور فعال در بحثهای گروهی خود (گروههای کوچک)
- آمادگی برای امتحانهای تعیین شده در تاریخ مشخص

نحوه ارزیابی دانشجو و بارم مربوطه:

(هر استاد بسته به سیاست خود برای ارزیابی دانشجو می‌تواند مواردی را به این بند اضافه نماید).

آزمون نظری پایان ترم	۱۵ نمره
کوئیزها، تکلیف آموزشی و حضور و غیاب و مسئولیت پذیری	۳ نمره
جمع	۲۰
آزمون عملی پایان ترم	۱۷ نمره
نظم آموزشی و کوئیز	۳ نمره
جمع	۲۰

- آزمون های پایان ترم نظری و کوئیزها (اعم از تشریحی، صحیح غلط، چندگزینه ای، جور کردنی و استدلال بالینی) در سالن آزمون و بصورت الکترونیکی برگزار خواهد شد. در پایان هر آزمون، قابلیت آنالیز آزمون برای هر دانشجو وجود دارد.
- آزمون های پایان ترم عملی و کوئیزها (اعم از چهره به چهره و ایستگاهی) در سالن تشریح برگزار خواهد شد.

سیاست مسئول دوره در مورد برخورد با غیبت و تاخیر دانشجو در کلاس درس:

- در خصوص غیبت غیر موجه و بیش از حد مجاز مطابق با مصوبه شورای آموزشی دانشکده برخورد خواهد شد.
- برای هر جلسه غیبت غیر موجه ۰/۲۵ از نمره نهایی کسر می‌گردد.
- حضور دانشجویان حداقل ۵ دقیقه قبل از شروع کلاس درس الزامی می‌باشد و در صورت تکرار تاخیر، به ازای هر دو جلسه تاخیر، یک جلسه غیبت غیر موجه برای دانشجو در نظر گرفته می‌شود.
- غیبت دسته جمعی توسط کلیه دانشجویان کلاس، به معاونت آموزشی دانشکده اطلاع داده شده و با کسر ۲ نمره از نمره کل محاسبه می‌گردد.

سایر تذکرات مهم برای دانشجویان:

- حضور منظم در سر کلاس ها، بعلت وابستگی شدید هر محتوی کلاس و درس مربوطه برای کلاس ها و دروس بعدی
- دانشجو موظف است تکالیفی که در طول دوره مطرح می‌شود را انجام داده و ارائه نماید.
- دانشجو بهتر است با منتور (دانشجویان پزشکی سال بالایی) خود همکاری کند و برای یادگیری بهتر با ایشان در ارتباط باشد.
- دانشجو موظف است دروس را مطالعه و به پرسش های در کلاس پاسخ دهد.
- در صورت نیاز و تشخیص استاد کلاس جبرانی برای تکمیل مباحث برگزار خواهد شد.
- با اعلان قبلی کوئیز اخذ خواهد شد.
- به افراد فعال در کلاس نمره تشویقی تعلق خواهد گرفت.
- در صورت مشاهده یا گزارش موارد تقلب، دانشجو به معاونت آموزشی دانشکده ارجاع شده و در این خصوص، مطابق مقررات آموزشی دانشگاه عمل خواهد شد.